

İsa YILDIZ: " Yunus'un sözü aynı zamanda içinde büyük bir sinema barındırmaktadır."

İstanbul'un tarihi mahallelerinden biri olan Balata çekilen Cennet Mahallesi dizisiyle tanınan İsa Yıldız, Memleket Meselesi adlı sinema filminde hem yönetmen hem senarist koltuğuna oturdu. Acı Hayat ve Gazi gibi televizyon projelerinde de başarıyla yer alan Yıldız, son olarak "Yunus Emre Aşkın Yolculuğu" adlı dizisindeye gönül kapılarını sonuna dek aralıyor. Peki İsa Yıldız kimdir?

1975 yılında Antalya'nın Gazipaşa ilçesinde doğmuştur. Köyündeki Burhan ilkokulunu bitirdikten sonra Uşak ve İzmir' de ortaöğrenimini tamamlayıp, Marmara Üniversitesi Edebiyat öğretilenliği okumak üzere İstanbul'a gelmiştir. Okulda televizyon için senaryolar yazmıştır ve bu okuldan mezun olmuştur.

Tunahan ÖZDAĞ- Öncelikle röportaj teklifimizi geri çevirmeyip, yoğun programınıza rağmen bizlere vakit ayırdığınız için sizlere teşekkür ediyoruz. Bugüne kadar birçok projede görev aldınız, Türk halkının beğenisini toplayan birçok dizinin senaryosu sizin kaleminizden çıktı. Bütün çalışmalarınız içerisinde röportajımızın da ana temasını teşkil eden Yunus Emre Aşkın Yolculuğu adlı dizi, Türk kültür hayatına yaptığı katkı ve ruh köklerimiz yansıması bakımından öne çıkıyor. Böyle bir senaryo yazmaya nasıl karar verdiniz ve niye Yunus Emre'yi seçtiniz?

İsa YILDIZ- Yunus'a kadar olanlar bir yana Aşkın Yolculuğu bir yana. Diziler genellikle yazarlarının anlatmak istediği hikayeler değildir. Kapitalist sistemin işleyişi gereği. Televizyonun tanımlanan gayesi eğlence sunmaktır. Gaye bu. Yunus Emre'yi dizi olarak yayınlamak istemek bu işleyişin dışında şekillenen bir şey. Trt yönetiminin iradesi, yapımçı Mehmet Bozdağ'ın mesuliyet alması ve üretimde yeralan herkesin bir vazife ifa edermişçesine emeğiyle oluşmuş bir iş. Yapımçı arkadaşım Mehmet bozdağ'la aslında başka bir hikaye içi bir araya gelmişken süreç bir şekilde hızla Yunus'u dizi yapmaya evrildi. Ama bir yandan da bunun altından kalkıp kalkamayacağımız endişesi vardı. Türk Dili Edebiyatı okudum üniversitede, Marmara'da. Mehmet tarih. Tasavvufun sinemasal yönlerinin cazibesinin farkında olmakla beraber endişemiz

derindi. Ardından ömrünü Yunusu anlama ve anlatmaya adanmış, Mustafa Tatçı hoca ile bir araya geldik. Bütün bu süreç altında böyle bir meseleye el atmak için çok fazla kısa idi. İçinde iken farketmeyebiliyor insan, yaptığını ettiğini başardığını zannediyor, zannedebiliyor. Toz duman dağılınca olanın bitenin aslında samimi gayrete binaen nasip olduğu aşkar oluyor. Tatçı Hoca ile olan çaylaşmalarımız, sohbetlerimizde, kitaplarda bulamadığımız değişimleri bulduk. Yunusun dilini sinemaya nasıl tercüme edeceğimiz konusu, meselenin gerisi ve mesleki süreçti. Televizyon seyircisinin pek de görmeye alışık olmadığı bir zaman ve mekan kullanımının olacağını, tasavvufi evrenin sinemadaki karşılığının yüksek estetik barındıracağından endişemiz yoktu. Dizinin diğer süreçlerinin de hızla tamamlanmasının nasip olmasıyla birlikte bismillah dedik ve başladı. Bu arada diziden bahsetmişken, hasaten, hayat verdiği tek bir rol ile Türk dramalarındaki, sinemamızdaki, olumlu ya da olumsuz, karikatürize din adamı olgunu yıkıp atan, Tapduk Emre hazretini canlandıran ve bu mesleki olarak son rolü olan merhum Payidar Tüfekçioğlu ağabeye de rahmet diliyorum. Cennetmekan olsun.

Tunahan ÖZDAĞ- Türkiye'de bu diziden daha önce Yunus Emre ile ilgili çeşitli belgesel, dizi gibi yapımlar yayımlandı. Ancak bu yapımların hiçbirisi Yunus Emre Aşkın Yolculuğu dizisinin kamuoyunda ve halk vicdanında yarattığı etkiyi meydana getiremedi. Bunu neye bağlıyorsunuz?

İsa YILDIZ- Nasibe bağlıyorum. Dediğiniz gibi ise durum. Nasibin de gayrete tabi olduğunu hatırla tutarak. Diziye kadar Yunus üzerine yapılmış bütün dramatik eserlerin, iyi niyetle yapılmış olduklarına kuşum yok. İyilik de kötülük gibi çoğalır, çoğala çoğala geldi bize nasip oldu belki de. Neyi anlatacağımızı, projenin tasarımını konuşurken Mehmetle, cevabını aradığımız sorular vardı. Bir insan, kim olursa olsun, bir demirci mesela, nasıl şair olur. Bir insan bir insanı nasıl şair edebilir? Şair nedir, şair sözü nedir. Tekamül nedir. Kimedir. Yunus niye şair oldu. Yunusun sözü bin yıllık bir söz. Devirler çağlar aşan, ötesi. Bu kadar uzun zaman zamana galebe çalan sözlerin de elbet bir remizler, semboller dünyası olması gerek. Bütün mesele kendi tabiri ile Yunusun konuştuğu bu kuş dilini bilmek. Anlayabilmek. Bu noktada istediğiniz kadar okusanız da çözemeyeceğiniz, kitaplarda bulamayacağımız tabir caizse şifreler var. Kuş dili. Erenlerin dili. Bu noktada hayatını Yunus Emre'ye hasretmiş Mustafa Tatçı hocanın engin bilgisinden istifade ettik. Hoca ile geçirdiğimiz zaman ve onun Yunus üzerine oluşturduğu külliyyatından okumalarımız sonunda Yunus'un cismaniyeti ve şahsı manevisi hakkında daha yakın bir kavrayışa sahip

olduğumu belirtmem gerek. Eğer bir etkisi olmuşsa dizinin, bu kuş dilini tercüme etmeye, semboller dünyasını açmaya çalışmasındandır. Bahsettiğimiz semboller dünyası, bizim Yunus'un ağzından dünyaya olan sözümüzdür. Yunus'un sözü aynı zamanda içinde büyük bir sinema barındırmaktadır. Sinemanın temel hammadde zaman, mekan ve söz, varlığa aşkın bakış.. dizi özelinden bakacak olursak seyri süslük, dramadaki kahramanın yolculuğunu başka bir evrenden anlatan kusursuz bir kahraman üretme sürecidir. Aristonun anlattığından, ilerleme yönteminden farklı değil, aksine bunun icra edilmiş, deneyimlenmiş hali. Bir insanın yeniden inşa edilmesi içten ya da dıştan olsun, drama için her zaman güçlü bir vesile olagelelmıştır. Tasavvufi zaman algısının modern zamanlardaki sıralı-lineer zaman gibi tek boyutlu olmaması da drama izleyen insanlar için cezbedici olsa gerek.

Tunahan ÖZDAĞ- Dizide ilgimizi çeken ve genel temayülün dışında Yunus Emrenin hayatına dair yeni ve farklı sayılabilecek görüşler ortaya attığını düşündüğümüz birkaç konu tespit ettik. Bunlardan birisi Yunus Emre'nin tahsili ile alakalı. Siz, dizide Yunus Emre'nin Karatay Medresesinde çok önemli alimlerden ders aldığını öne sürüyorsunuz. Sorum şöyle olacak: Yunus tahsilli miydi yoksa ümmi mi?

İsa YILDIZ- Herkesçe malum olan menkıbe, Yunus'un köylü, bir ekinci olduğu haliyle bilinen Bektaşî geleneğine yaslanan hal, dizide referans aldığımız İbrahim has hazretlerinin tezrikeyi hasında geçen Mustafa Tatçının yayınlamış olduğu menakıb. İbrahim has hazretin menakıbındaki Yunusu dönemin konya gerçekliği içinde ele aldık, Karatay medresesi ve ilim dünyası dönemin gerçekleri ile yeraltı dizide. Medrese icazetli, kadı Yunus genel olarak halkın bildiği menakıp olmaması hasebiyle de ilk başlarda seyirciyi tedirgin etti. Ümmi olmayan tam tersine bilgiç, bilgiyi ululayan bir Yunus. Hafızalardaki ümmi, bizim Yunus'un tam tersi. Bildiğimiz okuryazar olmama ümiliği manasında Yunus'un ümmi olduğunu düşünmüyorum. Dahası bunların önemi de yok. Divanını ve risaletün nushiyesini bu manada okuduğumuzda, Yunus'un okumuş yazmış olduğunu, aksinin de zor olduğunu söylemek mümkün. Tabi buradaki ümmilik salt okuryazar olmamak hali değil. Tasavvufi manada ümmilik bir sıfat. Edinilen. Bilgiyle arasına mesafe koyan da ümmi.. divan sahibi çokça ümmimiz var. Hemşehrimiz, Elmalılı vahib ümmi ve çokları..

Tunahan ÖZDAĞ- Dikkatimizi çeken bir başka konu ise dizide; Yunus'un şiirleri yazmaktan ziyade söylediğini ve şiirlerini uhrevi bir duygu içerisinde bir anda

dile getirdiğini göstermeniz oldu. Bu ilahi duygu Yunus'u Yunus yapan özellik olabilir mi? Yoksa bu sizin iç dünyanızda Yunus'a yakıştırdığınız bir kurgudan mı ibaret?

İsa YILDIZ- Sondan başlayalım, değil. Yunus şiir yazmamış, ırlamıştır. Kelimenin kökü ikisi arasındaki farkları anlamamıza yardımcı olacaktır. O şiir yazmadı, o çağda yazıcılık ayrı bir meslekti. Yunus ırladı. Şiirinin içeriğine baktığımız zaten bahsettiğiniz duyguların ifadeleri olduğunu görürüz. Mustafa Tatçı Hoca'nın da belirttiği gibi Yunus Türkçeyi Rabce yapmıştır. İrladıkları da kuran tefsiridir. Böyle bir sözün de hangi halde söylendiğini tasvir de başka türlü olabilmese gerek.

Tunahan ÖZDAĞ- İsa Bey, bu dizi üzerine ve Yunus'un nezdinde Türk tasavvufu üzerine dünyanın çeşitli ülkelerinde bulunan prestijli üniversitelerde akademik tezler hazırlandığı bilgisini edindik. Eğer doğruysa Yunus'a ve Türk tasavvufuna yurt dışında böylesine bir ilginin sebebi sizce ne olabilir?

İsa YILDIZ- Netflix vb. küresel yayıncılık yapan platformlar klasik zamanlı hikaye anlatımını değiştirdi. Dünyadaki bütün insanlar aynı hikayeyi ve biçimleri izliyorlar bu platformlar eliyle. Buralarda yayınlanınca Amerika ve başka ülke seyircisi de dizide anlattığımız Yunus'un sözünü ilgiyle karşıladılar. Bir Amerikalı için alternatif bir şey anlatılan ve Türk İslam. Neyin ve nerenin mistisimi olduğu belli. Bir psikiyatri draması gibi izleyen ve yazanlar da vardı.. bizim yola çıkarken sorduğumuz sorular ve aradığımız cevaplar o insanların merakını cezbetmiş olmalı. toplamında bu mütevazî imkanlarla yapılmış bir önermeydi, bize meselelerimizi dünyaya sinema, diziler üzerinden de anlatabileceğimizi gösterdi.

Tunahan ÖZDAĞ- İsa Bey, son olarak Türk Ekini okurlarına iletmek istediğiniz bir mesaj var mı?

İsa YILDIZ- Çocuklarımıza Yunus okutalım.

Tunahan ÖZDAĞ- Tekrar teşekkür eder, Türk kültür hayatına daha nice başarılı yapıtlar kazandırmanızı canu gönülden dileriz.

İsa YILDIZ- Eyvallah.. Bilmukabele..